

Пацвергзіць гатоўнасць!

НЕСЕРЫЯЛЬНЫЯ БУДНІ ІНТЭРНАЎ

Каб «зарабіць» дыплом, студэнты медыцынскіх ВНУ вучацца на год ці два больш, чым студэнты іншых ВНУ. І нават пасля яго атрымання іх чакаюць яшчэ адзінаццаць месяцаў інтэрнатуры. Гэта як сертыфікацыя дыплама, без якой выпускнік ВНУ не мае права займацца ўрачэбнай дзейнасцю. Падчас яе праходжання ўрач-інтэрн ужо не студэнт, але яшчэ і не «зусім» спецыяліст. Мы наведзілі ў вёску Малькавічы Ганцавіцкага раёна, дзе працуе ўрач-інтэрн Святлана Макарэвіч, якая сёлета скончыла Гродзенскі медуніверсітэт.

ЧЫГУНКА І ЁСЦЕ «ВЫГОДЫ ЦЫВІЛІЗАЦЫІ»

Ад раённага цэнтра да Малькавічаў пяць разоў на дзень ходзіць цягнік. Дарага займае паўгадзіны. Але Святлана дабраецца на працу яшчэ хутчэй, бо жыве ў суседняй вёсцы Люсіна — а гэта ўсяго дзесьць хвілін на цягніку. Білет на праезд каштуе нашмат танней, чым квіток у сталічным грамадскім транспарце. Дарэчы, жыхары вёсак Малькавічы і Люсіна лічаць, што ім вельмі пашанцавала, бо ў іх ёсць чыгунка, па якой можна хутка дабрацца да горада. З іншых жа вёсак раёна ў Ганцавічы ездзяць толькі аўтобусы. Таму дзяўчыне вельмі зручна дабрацца да раённага цэнтра, ды і да «партовага» горада Баранавічы ходзіць прамы цягнік — а адтуль даездзеш нават да Караганды! Але Святлана ездзіць у Ганцавічы рэдка, бо і ў роднай вёсцы ёсць «цывілізацыя». У цэнтры Люсіна на чысценькім двары стаіць белы цагляны дом, вакол якога растуць кветкі — тут урач-інтэрн жыве з матуляй і малодшай сястрой. Зусім побач — дзве крамы, камбінат бытавога абслугоўвання, школа, бібліятэка. У вёсцы ёсць і кавярня, і клуб, у якія, дарэчы, наведваюцца гараджане. Толькі Святлана прызнаецца, што лепш пачытае кнігу ці павышывае крыжыкам, чым пойдзе на дыскатэку. Колькі ў яе прыгожых работ! А яшчэ дзяўчына дапамагае матулі —

хоць у сям'і і няма вялікай гаспадаркі, але ж праца ў вёсцы заўсёды ёсць.

УВОСЕНЬ МОЖНА І ПАЛЯЧЫЦА

У Малькавічах дарогу ад чыгуначнага прыпынку да бальніцы не заўважаеш, бо вакол — маляўнічая прырода ды прыгожыя двары руплівых гаспадароў. Двухпавярховы будынак сярод магутных хваін — вясковая бальніца, дзе мы са Святланай дамовіліся сустрэцца а 14 гадзіне, калі ў яе з'явіцца трохі вольнага часу. — Панядзелак і аўторак — самыя цяжкія дні, — распавядае ўрач-інтэрн. — Раніцай я сяджу на прыёме ў амбулаторыі, якая ў нас знаходзіцца на першым паверсе, пасля — еду на выклікі па вёсцы. У другой палове дня працую ў стацыянары на другім паверсе: абыходжу пацыентаў, гляджу іх прызначэнні, калі трэба, карэкцірую, накіроўваю на аналізы. А па серадах і пятніцах — выезд у іншыя вёскі. У сераду еджу ў Задубе, у пятніцу — у Ліпск, але гэта таксама пасля абеду. Восенню шмат пацыентаў, бо летам у людзей праца, хварэць няма калі, а зараз ужо ўсе папрыбіралі з палеткаў і прыходзяць лячыцца.

Але, нягледзячы на тое, што часам даводзіцца цяжка, Святлана не шкадуе, што стала ўрачом. Гэта ж была яе дзіцячая мара!

Працы ў Святланы кожны дзень шмат, бо яна — адзін урач на ўсю бальніцу. Летам адсюль з'ехаў спецыяліст: у яго скончыўся кантракт... Здавалася б, ва ўрача ў вёсцы вялікі прастор для медыцынскіх практыкі, бо тут ён самастойна прымае рашэнні, да таго ж медработнікі на вёсцы карыстаюцца асаблівай павагай! Дык чаму ж маладыя ўрачы не затрымліваюцца?

— У Малькавіцкай бальніцы ёсць стацыянар, і гэта плюс. А ў іншых жа толькі на прыёме сядзіш, — дзеліцца сваім меркаваннем урач-інтэрн. — Ва ўрачоў мала магчымасцяў для дыягностыкі. Дыягназ ставіцца толькі на падставе анамнезу (што раскажа сам пацыент) і таго, што запісана ў медыцынскай картцы... Хацелася б, каб было і ўльтрагукавое даследаванне, хоць гэта мары ўсё, вядома (усміхаецца), апарат для рэнтгенаграфіі.

У вясковай бальніцы можна зрабіць толькі самыя неабходныя лабараторныя аналізы: крыві, мачы і глюкозы крыві. А па аўторках адсюль у раённы цэнтр ездзіць машына — у раённай бальніцы можна зрабіць біяхімічны аналіз крыві, потым патэлефанаваць, каб даведацца пра вынікі.

НЕ ЁСЦЕ ТАК ВЕСЕЛА, ЯК У «ІНТЭРНАХ»

Праца ў Малькавіцкай бальніцы — добры вопыт для ўрача-інтэрна, бо тут ёсць і амбулаторыя, і стацыянар. А гэта дае магчымасць прасачыць за поўным цыклам лячэння пацыента.

— Прыходзіць да цябе чалавек на прыём — глядзіш пацыента. Калі ёсць неабходнасць — адпраўляеш яго ў стацыянар. Звычайна ўсе згаджаюцца, — распавядае Святлана. — А часам сутыкаешся і з чымсьці, чаго раней не бачыў. Тады бывае страшнавата...

Але ж студэнтам-медыкам выкладчыкі заўсёды кажуць, што яны даюць ім толькі асноўную базу, а далей тыя павінны самі развівацца, нельга стаяць на месцы, бо і медыцына ж развіваецца. Таму для Святланы інтэрнатура дае новыя карысныя практычныя навыкі.

— Тое, што раней вывучаў у тэорыі, цяпер бачыш на практыцы. Але ж не ўсё так «класічна», як у падручніках.

Калі ўрач-інтэрн у чымсьці сумняваецца і не знаходзіць адказаў, то можа звярнуцца да свайго куратара. Святлане ён заўсёды дапамагае — не тое, што доктар Быкаў з папулярнага серыяла «Інтэрны»! Дарэчы, рэальная праца інтэрнаў амаль не мае нічога агульнага з гэтым сіткомам.

— Людзі, якія не звязаны з медыцынай, кажуць: у вас, медыкаў, усё так весела і цікава, кожны дзень нейкія гісторыі здараюцца. Але ў серыяле шмат выдуманых.

МАГЧЫМА, І ЗАСТАНУСЯ

Пасля праходжання інтэрнатуры Святлану чакае размеркаванне. Яе мара здзейснілася: «адпраўляюць» у Ганцавіцкі раён.

— Размеркавалі мяне ў вёску Раздзялавічы. Два гады абавязкова адпрацоўкі. Потым паглядзім: магчыма, там і застануся. Ці ў Ганцавічы паеду: хацелася б быць кардыёлагам. Для гэтага трэба будзе толькі курсы скончыць...

Не сакрэт, што маладыя спецыялісты імкнуцца ў гарады па вялікі заробкі. Дзяўчына з задавальненнем прызналася, што яна атрымлівае столькі ж, колькі і яе калегі ў абласных цэнтрах.

Пасля нашай размовы Святлана «паляцела» да пацыентаў на другі паверх: абед скончыўся... Лагодны погляд, шчырая ўсмішка і ўвага да кожнага пацыента — такім павінен быць урач, якому хочацца даверыць сваё здароўе. Калі мы збіраліся на цягнік, Святлана паклала ў сумку падручнік па медыцыне, якім карыстаецца на працы і які чытае амаль кожны вечар: трэба ж развівацца! Яна цвёрда вырашыла для сябе, што будзе лячыць людзей!

Юлія КІРЭЙЧЫК, фота аўтара.
Мінск — Ганцавіцкі раён — Мінск.

ГАСПАДАРЫЦЬ «ПА-БРАЦКУ»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Але што для нас, не мясцовых, — суцэльная паззія, у тым тутэйшых людзі бачаць прозу жыцця. На схілах узгоркаў віднеюцца ўзараныя чорныя палоскі палёў. Менавіта іх амаль круглы год апрацоўваюць 11 камбайнаў, 4 кормаўборачныя машыны, 22 трактары і 5 «амкадораў», за спраўнасць якіх адказвае Аляксей, а яго малодшы брат Віктар праводзіць інструктажы па тэхніцы бяспекі для ўсіх, хто на вышэйзгаданай тэхніцы працуе.

Абодва хлопцы вучыліся ў Беларускай дзяржаўнай аграрна-тэхнічным універсітэце і атрымалі спецыяльнасць інжынера-механіка.

— Туды, дзе спачатку асвоіўся старэйшы брат, можна смела было ісці і мне, малодшаму, — кажа Віктар. — З дзяцінства нас цягнула да «гаечак». «Круцілі» спачатку веласіпеды, мапеды, потым справа дайшла да матацыклаў і машын.

Універсітэт, у які браты паступілі з розніцай у два гады, па іх словах, даў дастаткова ведаў, каб зараз лёгка разбірацца ў самых сучасных

сельскагаспадарчых машынах і запчастках. Але сама вучоба часам была вельмі складанай. Фізіка, вышэйшая матэматыка, хімія, біялогія...

Хлопцы прызнаюцца, што было доволі цяжка, а таму яны не асабліва вераць у бесклапотнае студэнцкае жыццё...

ПРАЦА НЕ ДЛЯ КВОЛЫХ

Для Аляксея пяць гадоў вучобы праляцелі вельмі хутка. І вось яно, размеркаванне.

— Пасля школы для мяне галоўным было паступіць, а куды працаваць паеду, некаж думай тады. Здавалася, калі гэта яшчэ будзе, — раскажвае Аляксей.

Калі ж той дзень прыйшоў, ён зразумеў, што ехаць кудысьці ў невядомае не хочацца.

Можна было выбраць з некалькіх варыянтаў: Ельск, Хойнікі ці блізка да роднай вёскі Кальчуны СВК «Крэйванцаўскі». Аджаз быў відэавочны. Да таго ж на пятым курсе Аляксей ажаніўся з мясцовай дзяўчынай. Калі ж прыйшоў час шукаць працу малодшаму Віктару, ён таксама вырашыў ад родных не адрывацца.

Зараз найбольш часу браты праводзяць у майстэрні і на мехдвары.

— На «малых-зьялёных», якія прыходзяць і нбыта пачынаюць наводзіць новы парадок, рэакцыя звычайна не вельмі прыязная, — распавядае Аляксей. — Брат у гаспадарцы толькі пару месяцаў, не заўжды да яго прыслухоўваюцца. Я ж крыху больш працую, таму мне прасцей.

Зразумела, акрамя характару, работніку сельскай гаспадаркі нядрэна было б мець ідэальнае здароўе. Рэжым, па якім жывуць браты Каханскія, не для кволых супрацоўнікаў офісаў.

Самая напружаная праца пачынаецца вясной, калі патрэбна падрыхтаваць тэхніку для апрацоўкі зямлі і сяўбы. Вясна плаўна перацякае ў лета, падчас якога без занятку не даюць сядзець касьба і жніво.

Цяпер, восенню, большасць тэхнікі ўжо на поле не выходзіць, а таму на працы хлопцам патрэбна быць у 7.30 раніцы (летам падымацца з ложка неабходна як мінімум на паўгадзіны раней). Ісці дадому можна толькі ў 6—7 вечара, а ў цёплую пару года — на 3-4 гадзіны пазней. Няцяжка ўявіць, колькі часу ў такім выпадку застаецца на сон і ўсё астатняе.

— Хацелася б дапамагач з жонцы, прысвячаць маленькай дачцэ больш часу. Але не атрымліваецца, — дзеліцца Аляксей.

А якая ў братоў зарплата? Кожны з іх зарабляе па 3—3,5 мільёна рублёў у месяц. Гэта з улікам ненармаванага працоўнага дня і ўсіх даплат. Прычым нават падчас уборачнай кампаніі, калі працы як ніколі шмат, гэтая сума не істотна змяняецца.

ЛЕПШЫ ДОМ — СВОЙ

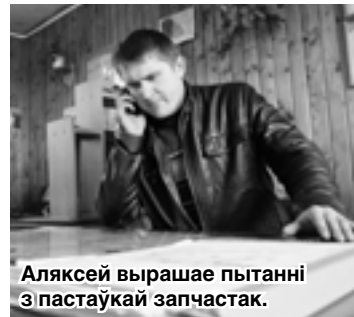
Адзін вялікі бонус для выпускнікоў ВНУ, што вярнуліся на малую радзіму: ім абавязкова будзе дзе жыць. Віктар і Аляксей з сям'ёй зараз дзеліць прыватны дом з бацькамі. Гаспадарку трымаюць, але невялікую.

— Вялікую мець цяпер нявыгадна, — сцвярджае Віктар. — Калі няма ўласнай тэхнікі, даводзіцца вельмі цяжка. Спачатку заплаці за паліва для трактара, пасля — за саму апрацоўку зямлі. Мама працуе на пошце, а бацька — у прыватнай фірме ў Ашмянах, таму і часу на вялікую гаспадарку не асабліва хапіла б.

Аляксей падумвае пра сваё жыллё — ужо набыў участак і з дапамогай бацькі і брата мяркуе збудоваць справіцца.

— Калі працуеш у СВК, ёсць магчымасць атрымаць новы службовы дом. Але я ад яго адмовіўся. Лепш пабудую свой і зраблю ў ім усё так, як зручна менавіта мне і маёй сям'і,

— тлумачыць сваю пазіцыю Аляксей. — Але трэба шукаць грошы, каб пачаць будоўлю. На жаль, цяпер нельга будаваць дом па сваім праекце, неабходна выбіраць з тыпавых варыянтаў. Крэдыт можна ўзяць чамусьці толькі на самыя танныя і не самыя, на мой погляд, прыгожыя і зручныя з іх.

Аляксей вырашае пытанні з пастайкай запчастак.

Як раскажаў Аляксей, моладзь яго ўзросту, якая жыве ў вёсцы, імкнецца быць «бліжэй да цывілізацыі»: калі будаваць дом, то каб недалёка ад мяжы ці ад раённага цэнтра, і абавязкова каб газ можна было правесці, бо з дровамі вельмі шмат трэба вазіцца.

Такія вось клопаты адбіраюць шмат часу, таму на любы мужчынскі адпачынак — павудзіць рыбу — удаецца выбрацца не часта. Адзінае «хобі», у якім браты сабе не адмаўляюць, — займацца ўласным аўто. Адзін з братоў ездзіць на «Аўдзі», другі — на «БМВ». Машына ёсць і ў бацькі.

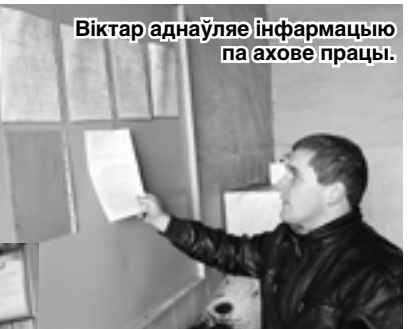
ПРА ПАВАРОТЫ ЛЁСУ...

— А як вы тут яшчэ адпачываеце? — цікаўлюся ў братоў.

Пачуўшы такое пытанне, хлопцы некаж хітра заўсміхаліся.

— Адпачыць можна, калі ёсць грошы. А калі ёсць грошы, можна з'ездзіць у Мінск, — патлумачылі мне.

А калі сур'ёзна, то самы папулярны варыянт адпачынку ў моладзі — дыскатэка ў мясцовым ДOME культуры. Яшчэ ёсць спартыўныя секцыі, бібліятэка, але большасць маладых і

Віктар аднаўляе інфармацыю па ахове працы.

актыўных самастойна шукае сабе заняткаў на вольны час.

— Я часам хаджу на дыскатэку, а вось ён — сямейны, яму нельга, — ківае Віктар на брата. — Увогуле, тут, у нас, веселей, чым у горадзе, прыходзіць заўжды шмат народу.

— Можна, і з Ашмян прыязджаюць?

— Бывае, і прыязджаюць. Калі нікалі ж трэба размяцца, — загадкава адказваюць браты.

Аляксей прыгадвае, што пасля вяртання ў вёску пэўны час адчуваў сябе вельмі разгубленым, але хутка гэта прайшло. За пяць гадоў вучобы ў Мінску ён да горада вельмі прывык і добра яго вывучыў. Ды і магчымасці для працы і заробку ў сталіцы большыя.

— Усе мае аднакурснікі ўжо жанатыя. Большасць, вядома, імкнецца жыць бліжэй да горада. Два чалавекі, напрыклад, засталіся ў сталіцы. Адзін сябар адпрацаваў у вёсцы па спецыяльнасці два месяцы і з радасцю пайшоў у армію. У іншых гісторыі падобныя. У сельскай гаспадарцы амаль ніхто не хоча затрымлівацца, — распавядае Аляксей.

...Пакуль старэйшы брат гадуе дачку і марыць пра ўласны дом, на пабудову якога трэба зрабіць нямала грошай, малодшы збіраецца адслужыць у арміі, а там — жыццё пакажа. Вельмі хочацца, каб яно падказала абодвум самыя правільныя кірунак.

Ганна ГАРУСТОВІЧ.
Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.
Мінск — Ашмянскі раён — Мінск.

Зараз — самы «сезон» для рамонту тэхнікі.